

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ..... ๒๕๕๖/๑๕๕๔
วันที่..... ๑๕ เม.ย. ๕๖
เวลา..... ๑๐.๓๐

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๕๕๖๓๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓/ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครอง
กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์
และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๒๖๔๖ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วธ ๐๒๐๔.๔/๗๗๕ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔
และเอกสารประกอบ

ตามที่ได้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครอง
กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์
และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

กระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว
มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ รับทราบผลการพิจารณารายงาน
การพิจารณาศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย
ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์และผู้มีความหลากหลายทางเพศ
สภาผู้แทนราษฎร ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กระทรวงวัฒนธรรมส่งผลการพิจารณารายงาน
การพิจารณาศึกษาในเรื่องนี้ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชโรจน์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ
สำนักการประชุม
เลขที่รับ..... ๑๑๒๖๕
วันที่..... ๑๕/๐๔/๕๖ เวลา ๑๑.๒๕

กลุ่มงานระเบียบบริหาร
รับที่..... ๑๕๕๖/๑๕๕๔
วันที่..... ๑๕/๐๔/๕๖ เวลา ๑๑.๓๐

กองนิติธรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๒๒ (นิเทศ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๕ (D/แจ้งมติ ครม /034)
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : dcab@soc.go.th

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่..... ๑๕๕๖/๑๕๕๔
วันที่..... ๑๕/๐๔/๕๖ เวลา ๑๑.๒๕ น.
ส่งกลุ่มงาน..... พรม.๑ดำเนินการ

ด่วนที่สุด
ที่ วธ ๐๒๐๔.๔/๓๗๗๕

กระทรวงวัฒนธรรม
๑๐ ถนนเทียมร่วมมิตร
เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์
ในประเทศไทย ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความ
หลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๖๒๒๙ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารสรุปผลการดำเนินงานฯ จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมขอให้กระทรวงวัฒนธรรมรวบรวมผล
การพิจารณาหรือผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง สภาพปัญหา
และแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ในภาพรวม
ตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) และส่งให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมในคราวเดียวกัน
เพื่อดำเนินการต่อไป นั้น

กระทรวงวัฒนธรรมขอส่งสรุปผลการพิจารณาและผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับรายงานการพิจารณาศึกษาฯ ในภาพรวม รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอิทธิพล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

โทร. ๐ ๒๒๐๔ ๓๕๓๐ - ๓๑

โทรสาร ๐ ๒๒๐๔ ๓๕๒๗

จำนวน ๐๘๖ - ๑๑๕ ๙๖๖๑

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย
ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์
และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร

กระทรวงวัฒนธรรม

**สรุปผลการดำเนินงานตามรายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ ในประเทศไทย
ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์
และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร**

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาเรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ ในประเทศไทย ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร มีคำสั่งให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงาน พร้อมข้อสังเกตของคณะกรรมการไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาศึกษา แนวทางและความเหมาะสมของรายงานพร้อมข้อสังเกตดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดประชุมพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ของคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔ โดยมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เข้าร่วมประชุม

ทั้งนี้ สรุปผลการดำเนินงานตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ได้ดังนี้

๑. รัฐบาลควรมีการเร่งรัดให้มีการตรา “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.” ขึ้นโดยเร็ว เนื่องจากเป็นกฎหมายเร่งด่วนและมีความจำเป็น โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.” ซึ่งได้ทำการยกร่างแล้วเสร็จและจะมีการจัดประชุมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการพิจารณาเนื้อความในร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ จากนั้นจะมีการจัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพระราชบัญญัติฉบับนี้อีกครั้ง ทั้งนี้ ได้มีความก้าวหน้าดังนี้

๑) คณะทำงานจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) แต่งตั้งขึ้น โดยมี ศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ เป็นประธาน และมีผู้แทนนักวิชาการด้านมานุษยวิทยา ผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ และนักกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชน เป็นคณะทำงาน ได้ยกร่างพระราชบัญญัติเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ และปรับชื่อพระราชบัญญัติเป็น “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.”

๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. มีองค์ประกอบ ๕ หมวด ได้แก่

หมวด ๑ ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง เช่น อดีตกาลชาติพันธุ์ การไม่เลือกปฏิบัติ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม การจัดการชุมชน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และการเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

หมวด ๒ ว่าด้วยกลไกการแก้ไขปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ โดยกำหนดให้มีกลไก ๒ ระดับ ได้แก่ (๑) กลไกระดับนโยบาย มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย มีบทบาทในการกำหนดนโยบายคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และ (๒) กลไกระดับปฏิบัติการ มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีบทบาทในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติการและติดตามการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ และคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการระดับชาติแต่งตั้งเป็นประธาน มีบทบาทเป็นฝ่ายวิชาการในการศึกษาประเด็นต่าง ๆ เพื่อเสนอแนวทางให้คณะกรรมการระดับชาติ

หมวด ๓ ว่าด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ในรูปแบบของ “สมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย” เพื่อเป็นพื้นที่ให้ผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นในการกำหนดนโยบายคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ร่วมกับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้นโยบายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์

หมวด ๔ ว่าด้วยการจัดทำข้อมูลประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นข้อมูลพื้นฐานตามกฎหมายในการพิสูจน์เรื่องสถานะบุคคล และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองทางวัฒนธรรม โดยวางหลักในการรับรองสถานภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านชุดข้อมูลเหล่านี้ ดังนั้น การจัดทำข้อมูลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

หมวด ๕ ว่าด้วยการกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีการวางหลักในเรื่องของการกำหนดพื้นที่คุ้มครองให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถดำรงวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนเองไว้ได้ ในขณะเดียวกันกลุ่มชาติพันธุ์ต้องมีบทบาทหน้าที่ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมดุลกับวิถีวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ การกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องมีกระบวนการดำเนินการ ๓ กระบวนการ ได้แก่ (๑) การจัดทำข้อมูลพื้นที่ (๒) การจัดทำแผนแม่บทบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ให้ความเห็นชอบ และ (๓) การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารพื้นที่และจัดทำธรรมนูญชุมชน

๓) สำหรับแผนการดำเนินงานต่อไป กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เปิดรับฟังความคิดเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มนักวิชาการ เพื่อจัดทำรายงานศึกษาผลกระทบของกฎหมายตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๗ โดยจะเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔

๒. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ควรมีการพิจารณาบูรณาการร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. เข้ากับมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานพหุวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่อง นโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และร่างพระราชบัญญัติสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติของภาคประชาชน

คณะทำงานจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ได้ยกร่างพระราชบัญญัติโดยบูรณาการเข้ากับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ และ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ และร่างพระราชบัญญัติสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทยเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ และปรับชื่อพระราชบัญญัติเป็น “พระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.”

๓. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ควรปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง และชะลอการดำเนินคดีกับประชาชน อันเป็นผลมาจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่หรือวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์โดยตรง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการและมีความเห็น ดังนี้

๑) การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ และการชะลอการดำเนินคดีกับประชาชนอันเป็นผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้ตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ (๒) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ในประเด็นเรื่องคดีความที่มีผลสืบเนื่องมาจากการบังคับใช้กฎหมายของกรมอุทยานแห่งชาติฯ ที่คณะกรรมการได้อ้างอิงถึงนั้น อาจเป็นคดีความที่เกิดขึ้นก่อนจะมีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

เนื่องจากพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ หรือ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ฉบับเดิมที่ใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ไม่มีบทบัญญัติใดที่ระบุให้บุคคลสามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้ แต่ในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น ให้บุคคลสามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้ และยังรวมถึงการอนุญาตให้สามารถตั้งถิ่นฐานในพื้นที่อนุรักษ์ได้ ดังนั้น ประเด็นเรื่องคดีความตามที่คณะกรรมการได้หยิบยกขึ้นมานั้น คาดว่าจะเป็นคดีความที่เกิดขึ้นก่อนจะมีพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฉบับใหม่ ซึ่งคดีความดังกล่าว เป็นคดีความที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดของบุคคล มิได้เป็นการกระทำความผิดของทั้งชนเผ่า หมู่บ้าน หรือชุมชน ซึ่งการกระทำความผิดที่ตัวบุคคลนั้น ได้มีการดำเนินคดีความตามกระบวนการยุติธรรม แม้ว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหาต่าง ๆ กับประชาชน แต่ก็ได้มีการให้ความช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้านด้วยเช่นกัน หากแต่ในกระบวนการสอบสวน การดำเนินคดี การตัดสินคดี เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งในส่วนของการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและการตัดสินว่าประชาชนผู้นั้นจะได้รับโทษหรือไม่ และได้รับโทษในลักษณะใด ก็จะเป็นไปตามกระบวนการตัดสินของกระทรวงยุติธรรม

ดังนั้น การกล่าวอ้างของคณะกรรมการตามข้อสังเกตในข้อที่สาม ในประเด็นที่ว่าหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีประชาชนถูกดำเนินคดีความเพิ่มมากขึ้นนั้น ในประเด็นนี้กรมอุทยานแห่งชาติฯ มีความเห็นต่าง โดยให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ในเรื่องของจำนวนคดีความที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอันเป็นผลมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฉบับใหม่ เห็นว่าไม่สามารถจะนำเอาข้อมูลทั้งสองเรื่องมาเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกันได้

๒) ประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ว่าด้วยเรื่องหมวดความหลากหลายทางชีวภาพ ได้มีการระบุว่าเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด ทั้งนี้ เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพได้อยู่ในกระบวนการดำเนินงานจัดทำ “ยกร่างกฎหมายว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ” กับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

ตามการกล่าวอ้างถึงรายละเอียดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ (หน้า ๓๘) ว่าในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งสองฉบับไม่ปรากฏรายละเอียดเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพนั้น เนื่องจากขณะนี้อยู่ระหว่างทำการยกร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นกฎหมายเฉพาะ ดังนั้น หากพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติได้มีการระบุเรื่อง

/ความหลากหลาย...

ความหลากหลายทางชีวภาพก่อนแล้ว เกรงว่าในภายภาคหน้าเมื่อทำการตรากฎหมายความหลากหลายทางชีวภาพแล้วเสร็จ อาจเกิดการขัดกันทางกฎหมายขึ้น จึงเป็นไปตามข้อสังเกตที่คณะกรรมการอาหารฯ ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าไม่ได้มีการระบุถึงรายละเอียด หากแต่ในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการระบุไว้ว่าเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด

๓) เรื่องการสำรวจที่ดินที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒๑ ทั้งสองมาตราระบุให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทำการสำรวจที่ดินของประชาชนให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วัน ในการสำรวจพื้นที่รัฐบาล ได้มีกลไกให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นมติที่เห็นชอบตามนโยบายคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาที่ดินของประชาชนไทยในพื้นที่ป่าไม้ทั้งป่าสงวน ป่าอนุรักษ์ และป่าชายเลน

ทั้งนี้ การดำเนินการได้ใช้แนวทางแก้ปัญหาตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยมีหลักการในการสำรวจคือต้องเป็นชุมชนที่มีอยู่เดิม ในการสำรวจได้มีการวางแผนการดำเนินการ โดยแจ้งให้ประชาชนทราบทั้งก่อนและหลังสำรวจ และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการสำรวจหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ สามารถทำการสำรวจให้แล้วเสร็จได้ภายใน ๒๔๐ วัน ซึ่งทำให้ทราบจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวน ๒๒๗ ป่าอนุรักษ์ ในพื้นที่ประมาณ ๔๒,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ (สี่สิบล้านไร่) โดยมีประชาชนอาศัยอยู่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ กว่าครอบครัว ซึ่งภายหลังการสำรวจได้มีการแจ้งผลให้ประชาชนทราบ และหากว่ามีหมู่บ้านไหนที่ตกสำรวจสามารถแจ้งข้อมูลมายังกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อทำการสำรวจอีกครั้ง ซึ่งตามข้อมูลในขณะนี้ไม่ปรากฏหมู่บ้านที่ตกสำรวจตามที่ได้มีการนำเสนอข่าว

๔. กองทัพบกควรติดตามช่วยเหลือเยียวยาอย่างต่อเนื่องต่อบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๖๖/๒๕๖๓ เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ทั้งกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (พรท.) และกลุ่มกองร้อยชาวเขาอาสาสมัคร

คำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นภารกิจของกองทัพบก โดยได้มีการช่วยเหลือเยียวยา กลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งในเรื่องของการพิจารณาการจัดสรรที่ดินทำกิน และการมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการปัญหาต่างๆ อย่างต่อเนื่องต่อบุคคลที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว

๕. กระทรวงมหาดไทยต้องเร่งรัดกระบวนการทางสัญชาติไทยให้รวดเร็วและทั่วถึงในกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้เข้าถึงสิทธิทางการศึกษา สิทธิรักษาพยาบาล สิทธิผู้สูงอายุ สิทธิผู้พิการ ตลอดจนการออกเอกสารรับรองตัวบุคคลให้กับกลุ่มชาติพันธุ์

๕.๑ กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า กระบวนการให้สัญชาติมีกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากหลายแสนราย หากแต่กระทรวงมีข้อจำกัดในเรื่องของอัตรากำลังพลในการปฏิบัติงานด้านการให้สถานะบุคคล ซึ่งทางกระทรวงก็ได้มีแนวทางแก้ไขโดยให้มีการยื่นขอเรื่องสัญชาติผ่านระบบคอมพิวเตอร์ และได้มีการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชนต่างๆ และองค์กรทางการศึกษาเพื่อผลักดันเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน ในส่วนของการดำเนินการเรื่องกฎหมาย กระทรวงก็ได้เปิดกว้างมาโดยตลอด โดยให้ความเห็นว่าการกระบวนการให้สัญชาติของประเทศไทยถือว่ารวดเร็วกว่าประเทศอื่นมาก

ในการเร่งรัดเรื่องการให้สัญชาติและสถานะบุคคลนั้น กระทรวงมหาดไทยได้มีการเร่งรัดการดำเนินการให้สัญชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยได้กำหนดเรื่องการให้สถานะบุคคลเป็นโครงการสำคัญของกรมการปกครอง (Flagships) และได้มีการกำหนดเป้าหมายไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าจะต้องมีการให้สัญชาติและสถานะบุคคล จำนวน ๑๓,๓๐๐ ราย ซึ่งในการปฏิบัติงานนั้นสามารถดำเนินการให้สถานะบุคคลได้มากถึง

๑๔,๐๐๐ ราย และคาดการณ์ว่า หากไม่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) จะสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะบุคคลได้มากกว่านี้ ทั้งนี้ การดำเนินงานเร่งรัดการให้สัญชาตินั้น ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ด้วยเช่นกัน

๕.๒ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาแล้ว ไม่ขัดข้องกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. โดยให้กระทรวงวัฒนธรรม ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานหลัก และมีข้อคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การกำหนดนิยาม ขอบเขตและฐานคิดของกลุ่มชาติพันธุ์ ควรกำหนดให้ครอบคลุมและชัดเจน

๒. ควรคำนึงถึงผลกระทบด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

๓. การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในร่างพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรบนพื้นที่สูง ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง จำนวน ๑๐ เผ่า โดยได้มีการจัดทำเป็นทำเนียบชุมชนไว้แล้ว ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูง ๑๖ แห่ง ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน กำแพงเพชร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุทัยธานี กาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี โดยขับเคลื่อนผ่านกลไกศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนบนพื้นที่สูง (ศรส.) ในการสนับสนุนให้เกิดแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิตชนเผ่า ประเพณี วัฒนธรรม และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ โดยศูนย์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมชุมชนบนพื้นที่สูง (สสส.) ที่ส่งเสริมการรวมกลุ่มในลักษณะองค์กรชุมชนบนพื้นที่สูง บริหารจัดการโดยคณะกรรมการทำหน้าที่สำรวจข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมและจัดสวัสดิการที่เหมาะสมแก่ราษฎรบนพื้นที่สูง รวมถึงการส่งเสริมรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน และมีการจัดทำแผนพัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูงเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้